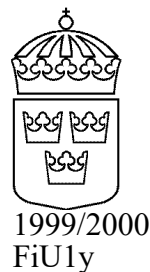

Finansutskottets yttrande 1999/2000:FiU1y

Regeringens behandling av riksdagens skrivelser
(skr. 1998/99:75)

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har den 6 maj 1999 beslutat bereda samtliga utskott tillfälle att – i de delar som har samband med respektive utskotts beredningsområde – yttra sig över regeringens skrivelse 1998/99:75 med redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen.

Utskottet

Generella synpunkter

1999 års redogörelse omfattar huvudsakligen sådana åtgärder som regeringen vidtagit under kalenderåret 1998 med anledning av riksdagens skrivelser. Sammantaget 49 skrivelser redovisas i årets redogörelse inom finansutskottets ansvarsområde. Det skall jämföras med 43 stycken i motsvarande redogörelser åren 1994 och 1995 samt 31 och 39 åren 1996 resp. 1998. Det bör då erinras om att ingen redogörelse lämnades år 1997 och att förra årets redogörelse omfattade 18 månader.

Det kan också noteras att finansutskottet i sina betänkanden enligt den gällande budgetordningen numera behandlar samtliga ärenden som gäller tilläggsbudget. Vissa skrivelser omfattar bl.a. av detta skäl ett stort antal moment. Tolv av de sammanlagt 49 riksdagsskrivelserna som redovisats i regeringens återrapportering avser frågor som tillhör andra utskotts ansvarsområden men som behandlats av finansutskottet i samband med tilläggsbudgetar. Utskottets uppföljning av regeringens åtgärder omfattar de moment i tilläggsbudgetbetänkandena som faller inom utskottets eget ansvarsområde.

Av riksdagsskrivelserna är åtta stycken äldre än två år och fyra stycken äldre än tre år. Av dessa senare fyra redovisas tre som ännu inte slutbehandlade. Det äldsta inte slutbehandlade ärendet avser riksmötet 1994/95.

Finansutskottets granskning har i första hand gällt tillkännagivandena till regeringen och regleringsbreven för budgetåret 1999. Utskottets bedömning är att riksdagens beslut inom utskottets ansvarsområde i allt väsentligt fullföljts på det sätt som riksdagen avsåg vid beslutstillfället och genomförts i rimlig tid.

Utskottet vill i sammanhanget göra ett generellt påpekande beträffande regeringens återrapportering till riksdagen. I regeringens skrivelse redovisas en riksdagsskrivelse som ännu inte slutbehandlad så länge som inte vidtagna åtgärder för samtliga moment återrapporterats till riksdagen. Utskottens uppföljningsarbete skulle enligt finansutskottets mening underlättas om det av redogörelsen också framgick vilka moment som ännu inte är slutbehandlade. För närvarande redovisas denna uppgift bara för den aktuella riksdagsskrivelsen i dess helhet. Detta innebär att det inte går att utläsa hur många moment som är utestående utan endast antalet utestående skrivelser. Enligt utskottets uppfattning är antalet moment sannolikt en bättre mätare på den utestående ärendemängden än antalet riksdagsskrivelser. Utskottet anser det därför önskvärt att redogörelsen kompletteras på denna punkt.

Utskottet har också noterat följande när det gäller tidpunkterna för genomförandet av riksdagens beslut hösten 1998 av förslagen på tilläggsbudget (prop. 1998/99:1, FiU11, rskr. 39–51). Till följd av riksdagsvalet samma höst avlämnades budgetpropositionen till riksdagen först den 5 oktober. Riksdagsbeslutet om tilläggsbudgeten fattades den 2 december eller cirka två veckor senare än normalt. Samtliga departement berördes av besluten om tilläggsbudget. För flertalet departement fattades regeringsbeslut om ändrade regleringsbrev för det pågående budgetåret den 17 december, för Finansdepartementets del redan den 3 december. I tre fall, nämligen för Näringsdepartementet, Jordbruksdepartementet och Miljödepartementet, dröjde emellertid regeringens beslut till den 22 december, dvs. endast drygt en vecka innan budgetåret var slut.

Synpunkter på enskilda punkter i regeringens redogörelse

I det följande redovisas ett antal punkter där utskottets granskning av regeringens redovisning gett anledning till kommentarer eller synpunkter.

Allmänhetens bankombudsman (Punkt Fi 3, mom. 4)

Frågan gäller ett tillkännagivande från hösten 1993 initierat av näringsutskottet. I sitt yttrande hösten 1998 (1998/99:FiU1y) till konstitutionsutskottet konstaterade utskottet att riksdagens beställning ännu efter fem år inte var tillgodosedd. I förra årets skrivelse angav regeringen att frågan om en ombudsman för bankfrågor skulle behandlas i samband med en översyn av konsumentfrågor på det finansiella området. I årets skrivelse redovisas frågan som slutbehandlad med hänvisning till regeringens proposition 1998/99:53 Lag om betalningsöverföringar inom Europeiska samarbetsområdet. Riksdagens skrivelse är därmed enligt regeringens redogörelse slutbehandlad.

I den aktuella propositionen redogjorde regeringen för ärendets behandling. Där framgick att regeringen har beslutat att överlämna ärendet och betänkandet Allmänhetens bankombudsman (SOU 1994:79) till den i januari 1999 tillsatta kommittén om den framtida konsumentpolitiken. Genom detta och den nya kommitténs uppdrag ansåg regeringen att riksdagens hemställan hade efterkommits.

Finansutskottet behandlade propositionen i sitt betänkande 1998/99:FiU19. Utskottet ansåg det därvid tillfredsställande att regeringen nu lämnat en redogörelse för beredningen av riksdagens beställning. Utskottet delade också regeringens bedömning att riksdagens beställning får anses tillgodosedd genom de åtgärder som regeringen vidtagit.

Avräkning av anslag och inkomstittlar (Fi 17, mom. 15)

I den ekonomiska vårpropositionen 1997 (prop. 1996/97:150) föreslog regeringen att riksdagen på nytt borde bemyndiga regeringen att även efter tillkomsten av den nya budgetlagen också fortsättningsvis tillämpa särskilda avräkningsgrunder för bl.a. anslag till främst universitet och högskolor som riksdagen tidigare beslutat om och för EU-relaterade inkomster och utgifter på sätt som angavs i propositionen.

Finansutskottet tillstyrkte i sitt betänkande (bet. 1996/97:FiU20 s. 147) regeringens förslag. Utskottet utgick därvid från att regeringen, i ett sammanhang som regeringen finner lämpligt, skulle komma att redovisa vilka anslag och inkomstittlar som under år 1997 blivit föremål för särskilt avräkningsförfarande enligt riksdagens bemyndigande.

I årets redogörelse anmäler regeringen, i likhet med vid motsvarande tillfälle föregående år, att den av riksdagen begärda särskilda redovisningen senare kommer att lämnas vid ett lämpligt tillfälle. Ärendet anmäls vara under fortsatt beredning.

Utskottet konstaterar att regeringen därefter i Årsredovisning för staten 1998 (skr. 1998/99:150) i en särskild bilaga redogjort för vilka anslag som under åren 1997 och 1998 blivit föremål för särskilt avräkningsförfarande enligt riksdagens bemyndigande. Det gäller främst anslag för grundutbildning, forskning och forskarutbildning inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. Ärendet får därmed enligt utskottets bedömning anses som avslutat.

Ändring av valutafondens stadga (Fi 60, mom. 2)

I proposition 1997/98:162 föreslog regeringen en höjning av Sveriges insats eller kvot i Internationella valutafonden (IMF). I betänkandet 1998/99:FiU8 tillstyrkte finansutskottet regeringens förslag om en höjning av Sveriges kapitalinsats i valutafonden (mom. 1). Samtidigt tillstyrktes regeringens begäran om ett bemyndigande att godkänna en ändring av valutafondens stadga gällande en extraordinär tilldelning av särskilda dragningsrätter (mom. 2).

Utskottet noterar att regeringen i sin redogörelse anmäler den aktuella riksdagsskrivelsen som slutbehandlad. Av redogörelsen framgår emellertid inte de åtgärder som regeringen vidtagit när det gäller att genomföra riksdagens beslut beträffande ändringen av valutafondens stadga (mom. 2). Enligt utskottets mening bör regeringen därför återkomma med en redovisning i denna del.

Utvecklingen av fördelningsstatistiken (Fi 79, mom. 5)

I samband med behandlingen hösten 1998 av budgetpropositionen för år 1999 för utgiftsområde 2 beslutade utskottet om ett tillkännagivande till regeringen om utvecklingsarbetet med fördelningsstatistiken. Det skedde med anledning av motioner från (s), (v) och (mp). Utskottet anförde att det är angeläget att analyserna av fördelningen av den ekonomiska välfärden successivt breddas och fördjupas. Utskottet ansåg därför att regeringen vid lämpligt tillfälle, t.ex. i en kommande budgetproposition, borde redovisa hur detta arbete fortskrider (bet. 1998/99:FiU2 s. 26).

I regeringens nu aktuella skrivelse som beslutades av regeringen den 15 april 1999 anges att regeringen i budgetpropositionen för år 2000 skall redovisa hur arbetet fortskrider med SCB:s undersökning vad gäller utvecklingen av fördelningsstatistiken.

Utskottet kan konstatera att regeringen i bilaga 4 till budgetpropositionen för 2000 redovisar en studie över vilka som gynnas av de offentliga subventionerna av barnomsorg, utbildning, hälso- och sjukvård samt äldreomsorg. Där emot saknas den redovisning som regeringen aviserade i våras. Regeringen bör enligt utskottet återkomma med den begärda redovisningen senast i samband med budgetpropositionen för år 2001.

Utfallet av åtaganden som följer av EU-budgeten (Fi 14 mom. 2, Fi 22 mom. 2 och Fi 82 mom. 2)

Under de två förstnämnda punkterna i redogörelsen anför regeringen att dess avsikt är att i budgetpropositionen för år 2000 redovisa utfallet av de åtaganden som följer av EG-budgeten för år 1997 resp. 1998. Under motsvarande punkt för år 1999 saknas uppgift om regeringens avsikt när det gäller redovisningen av åtagandena för budgetåret 1999. Alla tre skrivelserna anges av regeringen som ännu inte slutbehandlade.

Utskottet har kunnat konstatera att i den nu föreliggande budgetpropositionen för år 2000 finns under utgiftsområde 27 en redovisning av EU-budgetens utfall 1998 (avsnitt 3). En motsvarande redovisning för år 1997 fanns i förra årets budgetförslag. Enligt vad utskottet erfarit avser regeringen inte att återkomma med någon ytterligare redovisning när det gäller utfallet av EU-budgeten för åren 1997 och 1998. Skrivelserna för dessa år bör därför numera kunna anses vara slutredovisade. När det gäller redovisningen för år 1999 avser regeringen att göra en redovisning på motsvarande sätt som tidigare år.

Stockholm den 26 oktober 1999

På finansutskottets vägnar

Jan Bergqvist (s)

I beslutet har deltagit: Jan Bergqvist (s), Mats Odell (kd), Gunnar Hökmark (m), Lisbet Calner (s), Lennart Hedquist (m), Sonia Karlsson (s), Fredrik Reinfeldt (m), Carin Lundberg (s), Siv Holma (v), Per Landgren (kd), Anna Åkerhielm (m), Matz Hammarström (mp), Lena Ek (c), Karin Pilsäter (fp), Kjell Nordström (s), Hans Hoff (s) och Lars Bäckström (v).